Slovenská Koaličná zmluva – OMG, kto nám vlastne vládne?!

- CZ24 News | 16. června 2020

SLOVENSKO: Text koaličnej zmluvy súčasnej koalície je zverejnený už dva mesiace. Z praxe poznáme, že zmluvy a dohody sú spravidla predmetom obchodného tajomstva a nezverejňujú sa. Príspevok s kritikou koaličnej zmluvy a po preskúmaní jej textu a kontextu… rozjasňuje mnohé z technológie vládnutia. Aj návštevy dôležitých ľudí z OĽaNO v istej nemenovanej budove na Hviezdoslavovom námestí, lebo koaličná zmluva nesie stopy **obmedzenej suverenity našej vlády**.

Ale postupne, najskôr spomenutý list:

Je koaličná zmluva zmätočná?

Koaličná zmluva (ďalej KZ) sa uzatvára medzi koaličnými stranami a hnutiami. Okrem známej „štvorky“ (OĽANO, SaS, SME RODINA, Za ĽUDÍ) sa KZ uzatvára aj so stranou NOVA, Kresťanskou úniou a ZMENA ZDOLA.

Táto „trojka“ sa nachádzala na kandidátnej listine OĽANO a tak dostala v názve KZ prednosť aj pred stranami, ktoré sa do parlamentu prebojovali transparentnou cestou. Neviem či sa táto „trojka“ zaujímala o obsah KZ, keďže podpisy ich predsedov sa na KZ nenachádzajú. Je možné, že pán Matovič dostal splnomocnenie na podpis KZ miesto nich. Ktovie? A možno ani nie. Ak sa takýto vážny dokument podpisoval, tak by si predsedovia „trojky“ nemali nechať ujsť príležitosť potvrdiť obsah svojim podpisom. Alebo to znamená, že im nebolo umožnené dokument podpísať, aby pre vládnu „štvorku“ nevznikla povinnosť plniť aj volebné programy „trojky“, ktoré by mohli byť v rozpore s programami „štvorky“? Umiestnenie v názve hneď za OĽANO musí byť dosť traumatizujúce pre SaS, SME RODINA a Za ĽUDÍ.

NA stránke NR SR v zozname poslancov sa pri menách poslancov v časti kandidoval, konštatuje, že príslušný poslanec kandidoval za OĽANO plus NOVA, Kresťanská únia a ZMENA ZDOLA. Z toho by malo byť zrejmé, že aj programy týchto „prilepeneckých“ strán k OĽANO by mali byť pre OĽANO záväzné. Zaujala ma časť vety ešte pred preambulou, kde sa hovorí. Citujem: **„Politické hnutia a politické strany OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), NOVA, Kresťanská únia (KÚ), ZMENA ZDOLA (ďalej aj ako OĽANO)“…“**

OĽANO vlastne týmto vyjadrením zlúčilo tzv. „trojku“ s OĽANO…a zobralo im legitimitu. Otázkou je ako bude fungovať „trojka“, keď sa nebudú plniť ich volebné programy… Rád by som sa mýlil, ale tvrdím, že budú radi, že sú tam, kde sú a nič sa nestane. Veď koľko sa už toho vo volebných programoch nasľubovalo a koľko sa skutočne poplnilo? Bez ohľadu na volebné obdobie. Keby sa malo odvolávať za nesplnené volebné sľuby tak vláda a parlament zívajú prázdnotou…Toľko k formálnej stránke.

Po obsahovej stránke ma zaujali nasledovné vety:

Preambula

Bod 3.)
„Členovia koalície sľubujú všetkým ľuďom, že urobia maximum pre to, aby bol nastolený stav, v ktorom bude znovuvybudovaná ich viera v štát.“

Viera v štát v tomto prípade znamená uvedomovanie si miery pozitívneho vzťahu a príslušnosti občana k štátu v ktorom žije. Je to emocionálna veličina, ktorá je nemerateľná.

Bod 4.)
V tomto bude sa hovorí o rešpektovaní princípov pluralitnej demokracie, o ctení si názorov predstaviteľov iných politických strán a hnutí v koalícii aj v prípade odlišného názoru. Uvedomujem si, že ide o koaličnú zmluvu avšak text vyznieva tak, že ctiť si názory predstaviteľov opozičných strán netreba.

Fungovanie koalície

V bode 1. sa konštatuje, že Koaličná rada je uznášaniaschopná v prípade, keď sú na zasadnutí prítomní všetci štyria členovia Koaličnej rady s právom hlasovať. Nepíše sa čo sa v prípade ak nastane „remíza".

V bode 3. sa konštatuje, že všetky rozhodnutia koalície sa prednostne prijímajú dohodou. V prípade nejednoty sa hlasuje a výsledok hlasovania zaväzuje len tých koaličných partnerov, ktorí za návrh hlasovali. Toto považujem za zbytočné ustanovenie, pretože vzhľadom k počtu poslancov si OĽANO presadí čo chce na rozdiel od svojich koaličných partnerov.

Podľa bodu 7. sa členovia Koaličnej rady dohodli, že všetky návrhy a materiály mimo Programového vyhlásenia vlády nebudú predložené NR SR a vláde bez odsúhlasenia Koaličnej rady. Hneď v nasledujúcom bode 8. Sa píše, že čo sa týka predkladania zákonov ohľadne zvýšenia ochrany života, tak tu súhlas Koaličnej rady netreba!!!

Podľa bodu 9. Je spolupráca s opozíciou vylúčená. Hneď v bode 10. sa pripúšťa spolupráca s opozíciou, ak ich návrhy schváli Koaličná rada a návrhy budú v súlade s PVV.

Bod 11. znamená, že v parlamente koalícia už nebude používať palec pri hlasovaní o koaličných materiáloch, ale že Koaličná rada klubom a poslancom „odporučí" prijatie ich návrhov.

Bod 13. znamená, že keby sa nejaký predseda vzoprel na prebiehajúcej schôdzi NR SR „poslušnosti" a mal výhrady k materiálu, tak sa zabezpečí, aby sa materiál stiahol z rokovania a jeho opätovné prerokovávanie bude možné až po schválení Koaličnou radou. To isté sa týka obdobne aj vlády.

Bod 14. je totalitárny, v ktorom sa Koaličná rada zaväzuje, že odporučí svojim poslancom, aby neiniciovali vyslovenie nedôvery vláde alebo jej členovi v NR SR. Tiež im odporučí sa nepripájať k takémuto hlasovaniu. Stať sa môže kadečo. Napr. ak sa niekto z vlády dopustí trestného činu. Čo potom?

Koaličná zmluva budí dojem, že bola spracovaná s jednoznačným zámerom. A ten je bezmedzná vláda a rozhodovanie OĽANO. Ostatné strany sú len do počtu.
Ak by sme vychádzali z toho, že OĽANO by malo rešpektovať aj volebné programy trojky tak sa stručne pozrime na niektoré sľuby strany ZMENA ZDOLA a na skutočnosť či sa vôbec uvažuje s ich plnením. Osobne si myslím, že nie…pripomeňme si zopár ich bodov:

Uskutočníme kontrolu majetkov politikov, o ktorej sa dosiaľ len reční. Korupčníkom vezmeme nelegálne nadobudnuté majetky a pošleme ich pred súdy. Prijmeme účinné zákony proti korupcii a klientelizmu.

Zredukujeme náklady na politiku a strany. Presadíme limity na volebné kampane. Inak nám budú vyhrávať vo voľbách len samé miliardárske Gorily, Sasanky alebo Hyeny.

Zrušíme zbytočné úrady a ministerstvá, ako aj zbytočné, resp. prežité byrokratické predpisy.

Nepripustíme rozdávanie našich peňazí zahraničným podnikateľom, ak by domáci podnikatelia a živnostníci nemali dostávať od štátu žiadnu podporu.

Spojíme sociálne dávky prísnou kontrolou: nemôžeme živiť ľudí, čo ich doslova zneužívajú, alebo takých, čo majú majetky, autá, – a ešte si chodia aj pre podporu.

Dôstojnú podporu musia od štátu dostávať najmä dôchodcovia, čo odrobili roky poctivej práce a mladé rodiny, v ktorých deťoch je naša budúcnosť. Slovensko dnes starne a vymiera – ale vlády sú k tomu slepé. Chceme to zmeniť.

Z mesta SNP Ivan Štubňa

Toľko e-mail od nášho čitateľa. Naznačuje, že v koaličnej zmluve je ešte viacero úskalí a že kritika ešte nie je vyčerpaná.
A veruže áno.

Kto riadi koalíciu?

Zaujímavý je Dodatok č. 2. Obsahuje programové ciele strán a hnutí koalície, fakticky je to základ programového vyhlásenia. Má púhe a necelé dve (2) strany, z toho OĽaNO využilo deväť (9) riadkov, kde po obsahovej stránke má len jedinú podmienku – aby partneri akceptovali a podporili predvolebné „referendové“ otázky z portálu rozhodni.to.

Ostatné tri strany koalície majú v tomto dodatku podstatne viac textu a v princípe ich obsah zodpovedá deľbe rezortov vo vláde. Snáď len strana Za ľudí má snahu formulovať svoje ciele akoby za celú vládu a krížom cez všetky rezorty, aj tie, za ktoré nemajú zodpovednosť.

Skontroloval som, do akej miery sa ciele deklarované v koaličnej zmluve premietli do programového vyhlásenia a sú tam všetky. Aj „referendové“ otázky sú tam všetky. Roztratené na 121 stranách textu. OMG, v tom texte programového vyhlásenia je však veľa vecí, ktoré v Dodatku č. 2 koaličnej zmluvy nie sú spomenuté. Kto ich tam vložil? A kto prinútil Matoviča, aby napríklad záväzok zaviesť vo voľbách možnosť elektronického hlasovania, ktorý sa koaliční partneri aj v Dodatku č. 2 zaviazali podporiť, sa napokon v programovom vyhlásení zmiernil formulkou „po zvážení bezpečnostných rizík“?

Koaličná zmluva je preklad z angličtiny

Čistou a írečitou slovenčinou, samozrejme s obvyklou dávkou gramatických chýb, sú napísané len dodatky. Prvé štyri strany, ktoré obsahujú procedurálne body koaličnej zmluvy, nesú mnoho znakov prekladu z anglickej (americkej) predlohy. Napríklad:

- Používanie neslovenskej spojky „a/alebo“ (najmenej päťkrát), ktorá často text robí menej zrozumiteľným.
- Časté používanie trpných väzieb.
- Nedodržiavanie slovenských noriem na písanie oficiálnych písomností, najmä výrazy s číslicami (rozpätia, pomery), ktoré sú však v dokonalom súlade s pravidlami ich písania v angličtine.
- Chyby v písaní čiarky (napríklad pred spojkou alebo), ktoré sú však zrkadlením anglických pravidiel.
- Niektoré zvláštne znejúce slová, ktoré sú fakticky kalkami. Napríklad krkolomný výraz „sľubujú

všetkým ľuďom, že urobia všetko pre to, aby bol nastolený stav, v ktorom bude **znovuvybudovaná** ich viera v štát“, na ktorej Ivanovi Štubňovi vadilo len to, že sa to nedá merať, by Slovák s maturitou zo slovenčiny sformuloval asi takto: *„sľubujú všetkým ľuďom, že urobia všetko pre to, aby znovu získali dôveru v štát*“. Okrem toho štylistická perla, slovo **znovuvybudovaná**, je doslovný preklad v anglických právnických textoch bežného výrazu **reestablished**.
- atď.

Divide et impera (qui bono)

Keď sa pozrieme pozorne na politický kontext v Európe, písanie a zverejňovanie koaličných zmlúv v angličtine nie je žiadnou zvláštnosťou. Naopak, zdá sa, že je to pravidlo. Anglicky napísanú koaličnú zmluvu (veľmi kvalitnou angličtinou) zvykne mať Česká republika, dokonca aj Nemecko.

Pôvodne sme chceli urobiť prehľad, ktoré európske krajiny musí robiť toto povinné cvičenie, no našli sme príručku „Coalitions – A Guide for Political Parties“ (Koalície – príručka pre politické strany). Je to podrobná kuchárska kniha o vyjednávaní a zostavovaní predvolebných, povolebných, ale aj účelových politických koalícií a obsahuje veľa praktických príkladov z rôznych krajín celého sveta. Vydavateľmi tejto príručky je Nórske centrum ľudských práv v Osle a nezisková organizácia National Democratic Institute (NDI) so sídlom vo Washingtone DC. Poslaním NDI, podľa vlastnej internetovej stránky, je: „celosvetovo podporovať a posilňovať demokratické inštitúcie formou zapojenia občanov, otvorenosti a zodpovednosti vlád a verejnej správy“.

NDI vedie Madeleine Albright.

Záver

V závere sformulujeme celkový dojem, teda **názor**. Prosíme čitateľov, aby ho nebrali za **fakt**.

Po zohľadnení všetkých vyššie napísaných skutočností začína byť očividné, že politické koalície sú prepracovaným know-how, ako je „transparentne“ možné riadiť rôzne politické systémy mnohých krajín po celom svete.

Zároveň je zrejmé, že bude krajne nežiadúce, aby jedna politická strana zosilnela natoľko, aby žiadnych spojencov do koalície nepotrebovala. Je možné, že toto bol aj hlavný dôvod, prečo bol neprijateľný silný Mečiar, silný Fico, silný Orbán a napokon (prečo nie) aj silný Putin.

Marián Moravčík